

A Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság (MAB) szakértői kiválasztás szempontrendszere

I. Szakértő a MAB vonatkozásában

1. § A MAB szakértői a Testület tagjai, a Kollégiumok tagjai, a Felügyelő Bizottság tagjai, Felülvizsgálati Bizottság tagjai, továbbá azok a személyek, akiket a MAB a hatáskörébe tartozó eljárásokban külső szakértőként bíz meg.

2. § (1) A MAB szakértői a MAB részéről történő megbízás alapján, az eljárásban érintett tudományterületen, vagy a felsőoktatás, illetve az eljárásban érintett egyéb releváns szakterületen szerzett magas szintű szaktudás, tapasztalat alapján készített objektív véleménnyel, értékeléssel, bírálattal a törvényesség, a függetlenség, a pártatlanság, az átláthatóság és az összeférhetetlenség követelményeinek megtartásával vesznek részt a MAB eljárásainak döntéselőkészítési folyamatában és segítik a Testület döntését.

(2) A MAB szakértői a feladataik ellátása során az Európai Felsőoktatási Térség (*EHEA – European Higher Education Area*) mindenkor hatályos sztenderd-rendszere (*ESG – Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*), továbbá a jogszabályokban és a MAB szabályzataiban, valamint az adott eljárásra irányadó eljárásrendben foglalt irányelvek mentén alakítják ki véleményüket.

(3) A szakértővel szemben követelmény, hogy az adott ügygel kapcsolatban a *MAB Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ)*, valamint *A MAB munkájában részt vevő hallgatók összeférhetetlenségi és jelölési szabályairól* szóló dokumentum szerinti érintettség ne álljon fenn.

3. § A MAB szakértő köteles:

- a) titoktartási nyilatkozatot tenni;
- b) a MAB Adatvédelmi Szabályzatát, valamint Adatkezelési tájékoztatóját és Etikai Kódexét megismerni és elfogadni;
- c) az Európai Felsőoktatási Térség minőségbiztosításának standardjai és irányelvei (ESG) szerinti szempontrendszert, a MAB szempontrendszerét és útmutatóit megismerni és alkalmazni;
- d) a TIR 2.0 rendszer használati feltételeit elfogadni és alkalmazni;
- e) évente a MAB által szervezett képzésen és konferencián/workshopen részt venni.

II. Szakértőkre vonatkozó kritériumok az egyes eljárásokban

4. § Intézményi akkreditációs szakértő:

(1)

- a) a felsőoktatás területén oktatói, kutatói, oktatásszervezési, illetve egyébként olyan legalább hároméves szakmai (felhasználói) relevanciával/tapasztalattal rendelkezik, mely alapján értékelői feladatát eredményesen, magas szakmai színvonalon tudja ellátni;
- b) már szerepel a MAB intézményi akkreditációs eljárási szakértői listáján, vagy szakértőként jelentkezik a MAB-hoz, és a szakértői jelentkezés/szakmai önéletrajz alapján bizonyítottan rendelkezik minőségbiztosítási, minőséértékelési, minőségfejlesztési ismeretekkel, hazai és/vagy nemzetközi egyéb felsőoktatási értékelési tapasztalattal, vagy felkérése az eljárások száma, hiányzó szakmai kompetencia miatt indokolt;
- c) 2025. január után részt vesz a MAB képzéseiben és vállalja, hogy szakmailag folyamatosan fejleszti önmagát a vállalt szakmai területen;
- d) lehetőség szerint tagként aktívan közreműködött korábbi intézményakkreditációs eljárásban;
- e) ismeri a felsőoktatás jogszabályi és szabályozási keretrendszerét;
- f) képes objektív értékelésre;
- g) Ismeri az érkelési tevékenységhez kapcsolódó kifejezéseket, képes azokat írásban és szóban is alkalmazni;
- h) jártas a modern infokommunikációs eszközök alkalmazásában.

(2) A fentiekén túl **a látogatóbizottság elnöke:**

- a) korábban már tagként/elnökként részt vett egyetemi, vagy főiskolai tanár, vagy egyetemi docens, aki legalább 5 éves felsőoktatási vezetői tapasztalattal rendelkezik; szükség esetén, amennyiben ez szakmailag indokolt, a korábbi tagi/elnöki feladatellátástól el lehet tekinteni;
- b) ismeri a minőségértékelési eljárások folyamatát és képes konkrétan fogalmazni, visszajelzést, javaslatot adni az akkreditációs eljárásban résztvevő szakértőknek, intézményi érdekelteknek
- c) Képes a teljes akkreditációs folyamat során az akkreditációban részt vevő szakértők tevékenységét koordinálni, ellenőrizni;
- d) képes a jelentések véglegesítését elvégezni.

(3) A látogatóbizottság **tagja:**

- a) az intézményakkreditációval érintett FOI képzési portfóliójához illeszkedő tudományos fokozattal rendelkezik, vagy
- b) stakeholderekkel szemben elvárás, hogy a minőségbiztosítás, vagy a felsőoktatási intézmény képzési portfóliójához igazodó területen releváns szakmai tapasztalattal rendelkezzen;

- c) ismeri a felsőoktatási intézmények alapvető folyamatait, szereplőit, jellemző hierarchikus viszonyait.

(4) A látogatóbizottság **hallgatói tagja:**

- a) részt vett a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája által szervezett Hallgatói Minőségbiztosítási Szakértők képzésen, amelynek sikeres teljesítését dokumentummal igazolja, a European Students' Union (ESU) által delegált tag esetén a delegációs feltételeknek való megfelelés;
- b) a Doktoranduszok Országos Szövetsége által delegált doktoranduszi vagy doktorjelölti jogviszonnal rendelkező hallgató;
- c) a) és b) pontban rögzített szakértő vállalja, hogy hallgatói jogviszonya végéig, vagy doktori fokozata megszerzéséig a választott szakterületen folyamatosan fejleszti önmagát, részt vesz a MAB által ajánlott képzéseken.

(5) **Doktori Iskola akkreditációs eljárásban:**

az intézményakkreditációs eljárásban megfogalmazott követelményeken túl:

- a) doktori iskolában szerzett oktatói/témavezetői tapasztalat, doktori iskola működtetésében szerzett tapasztalat;
- b) a doktori iskoláról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) Kormányrendelet ismerete.
- c) a 4. § (4) bekezdés b) és c) pontjában rögzítettek teljesülése.

(6) **hitéleti képzést folytató intézmények esetén (ahol a világi képzések száma legfeljebb 5):**

az intézményakkreditációs eljárásban megfogalmazott követelményeken túl:

- a) Hitéleti képzést folytató intézményben szerzett fenti pontokban nevesített tapasztalat;
- b) a MAB Hittudományi Kollégiuma, valamint a delegáló további feltételeket határozhat meg.

/Hitélettel és a hitélettel együtt oktatott hittudománnyal összefüggő képzést (a továbbiakban együtt: hitéleti képzés)/

(7) **Orvosképzést folytató intézmények akkreditációja esetén:**

az intézményakkreditációs eljárásban megfogalmazott követelményeken túl a WFME-eljárásrend szerint:

- a) az általános orvosképzés elméleti és gyakorlati képzési egységeiben jelentős és aktív hazai, illetve nemzetközi oktatási és kutatási tevékenységet végez,
- b) előnyt jelent, ha részt vett már MAB intézmény- vagy doktori iskola akkreditációs eljárásban;

- c) az akkreditációval érintett orvosképző intézménnyel jogviszonyban nem áll, annak semmilyen intézményi bizottságában sem belső, sem külső tagsággal nem rendelkezik, képes értékelői feladatát angol nyelven írásban és szóban önállóan ellátni;
- d) ismeri a WFME és NCFMEA szempontrendszert.

(8) Idegen nyelvű intézményakkreditációs eljárásban:

az intézményakkreditációs eljárásban megfogalmazott követelményeken túl:

- a) Képes az értékelési tevékenységét szóban és írásban a szakmai nyelv használata mellett önállóan elvégezni
- b) előny a nemzetközi akkreditációs eljárásokban szerzett tapasztalat;

5. § Szakindítási és szaklétesítési eljárások szakértői (bíráói):

- a) nem tartozik a MAB szervezetrendszerébe, és nem a MAB munkavállalója;
- b) a kérelmet benyújtó FOI-val a kérelem benyújtásának időpontjában és az azt megelőző 2 évben munkaviszonyban és egyéb jogviszonyban nem állt;
- a) oktatási és tudományos tevékenysége illeszkedik a szak képzési területéhez;
- b) tudományos fokozattal rendelkezik;
- c) minimum 5 éves felsőoktatási tapasztalattal rendelkezik, vagy beosztását tekintve minimum adjunktusi munkakörben foglalkoztatott;
- d) korábbi szakértői véleményei megfeleltek a szakértői vélemények szakmai/formai követelményeinek;
- e) rendelkezik szakindítási, szaklétesítési beadvány értékelésében szerzett tapasztalattal, vagy rendelkezik szakindítási, szaklétesítési beadvány összeállításban szerzett tapasztalattal, vagy intézményében szakfelelősi vagy oktatásszervezési tevékenységet lát el;
- f) ismeri a hatályos jogszabályi környezetet;
- g) vállalja, hogy az intézmény kérésére a neve kiadható a szakértői véleménnyel együtt.

6. § Egyetemi Tanári Pályázatok értékelésében résztvevő szakértők (bíráói):

- a) egyetemi tanári címmel rendelkezik, külföldi szakértő esetében ezzel egyenértékű szakmai, oktatási, tudományos tapasztalattal rendelkezik;
- b) az értékelendő pályázat tudományágában releváns szakmai, tudományos, oktatási tapasztalattal rendelkezik;
- c) a pályázóval és a benyújtó intézménnyel szemben nem áll fenn érintettség;
- d) már szerepel a Testület által elfogadott felkérhető szakértők listáján, vagy felkérése az ügyek száma, a szakmai kompetencia erősítése miatt indokolt;

- e) bírálatképes angol nyelvtudással rendelkezik, adott pályázat esetében a pályázó anyanyelvével azonos nyelvtudás előny;
- f) objektíven, a szakmai értékelési szempontrendszerben rögzített elvárások szerint objektíven képes értékelni a pályázatot;
- g) az eljárás alatt titoktartási nyilatkozatot tesz, a titoktartás szabályait betartja;
- h) a rendelkezésére álló határidő alatt elkészíti az értékelést, értékelése a pályázati adatokon alapul, tényszerű, elemző;
- i) előnyt jelent, ha korábban már felkérést kapott és végzett egyetemi tanári pályázati bírálatot;
- j) egy pályázat értékelésére két bíráló kerül felkérésre, a két bíráló két különböző intézmény munkavállalója (lehetőség szerint).

7. § Felülvizsgálati eljárásban résztvevő szakértők:

- a) a felülvizsgálati eljárásban szakértőként/bírálóként csak olyan személy bízható meg, aki a felülvizsgálattal érintett eljárásban nem vett részt;
- a) a szakértők a Felülvizsgálati Bizottság ajánlása vagy jóváhagyása alapján kerülnek kiválasztásra;
- b) a szakértő köteles megismerni az alapeljárás dokumentumait is, az alapeljárásra vonatkozó MAB eljárásrendeket, szempontrendszert és útmutatókat;
- c) a szakértőnek a felülvizsgálati kérelemre érdemben kell reflektálnia az alapeljárásban keletkezett dokumentumok és a felülvizsgálati kérelem alapján;
- d) a további elvárások megegyeznek a szakindítási és szaklétesítési eljárások, valamint az egyetemi tanári pályázatok során felkért szakértőkkel szembeni elvárásokkal.

III. A szakértői tevékenység

8. § A szakértők felkérése:

- (1) A fenti szempontrendszernek megfelelő szakértők kiválasztása az egyes eljárásokban a MAB SZMSZ, valamint az egyes Kollégiumok ügyrendjei szerint történik.
- (2) A szakértők megbízási szerződés keretében látják el feladatukat megbízási díj ellenében. A megbízási díjakról az aktuális díjtáblázat rendelkezik.

9. § A szakértők feladatai:

- a) az ESG 2015 szempontrendszer, vonatkozó jogszabályi környezet megismerése;
- b) az adott eljárás dokumentumainak részletes áttekintése;
- c) az adott eljárás eljárásrendjének megismerése;
- d) objektív, pártatlan és elfogulatlan tényszerű írásbeli bírálat/vélemény elkészítése az eljárásra irányadó szempontrendszer szerint, az eljáráshoz kapcsolódó bírálati lap, értékelő sablon kitöltése;
- e) a bírálat, vélemény formája és terjedelme a megbízási szerződésben kerül meghatározásra eljárásonként eltérően;
- f) speciális feladatok ellátása a megbízási szerződés alapján;
- g) a TIR2.0 rendszer használata, és abban a saját adatainak folyamatos frissítése;
- h) kapcsolattartás a MAB Titkársággal;
- i) határidők pontos betartása;
- j) megbízásának keretei között a vonatkozó eljárásrendek szerint részvétel a döntés-előkészítő testületek munkájában;
- k) érintettség esetén annak bejelentése;
- l) a MAB Etikai Kódexében foglaltak megtartása, titoktartási kötelezettség betartása, a megbízási szerződésben foglaltak maradéktalan betartása.

10. § A szakértői feladatok nemteljesítésének következményei

- (1) etikai eljárás:
 - a) MAB Etikai Kódex szerinti etikai vétség elkövetése esetén;
 - b) felszólítás ellenére sem, vagy késedelmesen elkészített szakértői vélemény, bírálat esetén;
 - c) nem objektív, pártatlan vélemények megfogalmazása esetén.
- (2) Az etikai eljáráson túl a megbízási szerződésben foglaltak megsértése vagy nemteljesítése esetén a megbízási díj mértéke arányosan csökkenthető, nemteljesítés esetén a kifizetés megtagadható.
- (3) Etikai eljárás, valamint szerződésszegés esetén a szakértő a MAB szakértői listájáról törlésre kerül, a továbbiakban szakértőként nem kérhető fel.

IV. Szakértői képzések rendszere

11. § Belépő új szakértők:

- a) ESG 2015 és egyéb szakmai tájékoztató anyag biztosítása, tudástár rendelkezésre bocsátása, eljárás típusa szerinti felkészítés, szempontrendszer ismertetése;
- b) a fenti szakmai anyagok alapján elektronikus szakmai kérdőív kitöltése a 2025-ös évtől.

12. § A TIR 2.0 szerinti szakértői listában már szereplő szakértők esetén:

- a) rendszeres tájékoztatók megküldése, az új hazai és nemzetközi szakmai anyagok disszeminálása;
- b) amennyiben a szakértő több mint egy éve nem vett részt eljárásban, úgy a kapcsolódó tréningen történő ismételt részvétel.

13. § Valamennyi szakértő vonatkozásában:

- a) reflexió a szakértő által készített értékelésre, az elvégzett feladatokra;
- b) 2025-ös évtől szakértők személyes fejlődési terve, amely évenként frissül (űrlap formájában);
- c) 2025-ös évtől szakértők beszámolója a személyes fejlesztési tervükben foglaltak teljesüléséről (űrlap formában);
- d) 2025-ös évtől kialakításra kerülő szakértői képzési rendszerben történő részvétel.

**V. A szakértői kiválasztás szempontrendszerére vonatkozóan feltárt
jógyakorlatok hivatkozásai**

<https://www.enqa.eu/news/academic-information-centre-aic-launches-a-call-for-international-experts/>

<https://www.enqa.eu/news/cyqaa-launches-a-call-for-international-experts/>

A Testület elfogadta a 2024/6/XIX. számú (2024.10.18.) számú határozattal 2024. október 18. napján. Jelen dokumentum az elfogadással lép hatályba.

Prof. Dr. Csépe Valéria s.k.

elnök